בס"ד " וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה' " (בראשית כו' יב) עלון מס 1071

מזרע יצחק

שנה יט'

פרשת "וירא"	יוצא לאור ע"י מדרשת	זמני השבת	י"ם	ת"א	חיפה
הפטרה: "ואשה אחת"	"ויזרע יצחק"	כניסה	16:16	16:37	16:27
כ' חשון תשפ"ז	ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	יציאה	17:28	17:36	17:35
		ר"ת	18:08	18:05	18:06

הגיגים לפרשת השבוע

"**כֵּן תֵּעָשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ**" (בראשית יח' ה)

לפי ה"**ספורנו**" כוונת המלאכים כשאמרו לאברהם "כן תעשה כאשר דברת" היתה השתדל לעשות רק מה שאמרת ואל תאחר אותנו יותר מזה, ולכן "רץ אברהם" ולכן אמר לשרה "מהרי".

"**לְמָה זֶּה צָחֲקָה שָּׂרָה**" (בראשית יח' יג)

אומר ה"**משך חכמה**" **שהרמב"ם** לימד אותנו, בפירוש המשנה, שדבר הנאמר מפי ה' יוכל להשתנות על ידי השתנות המקבלים, לכן פחדו שמא יגרום החטא, אבל דבר הנאמר דרך נביא לא יוכל להשתנות, לכן כאשר בישר ה' לאברהם ואברהם צחק בלבו "הלבן מאה שנה יולד", היה משום שהוא שמע את ההבטחה ישירות מה' ודבר זה יכול להשתנות. אבל שרה, ששמעה את הבשורה מפי אברהם, שזהו מבחינתה ששמעה מפי נביא, בכל זאת צחקה, "ותצחק", לכן שואל הכתוב: "למה זה צחקה שרה"?

"**וַתִּכְחַשׁ שָׂרָה לֵאמֹר**" (בראשית יח' טו)

הרמב"ן תמה על שרה, שהיתה נביאה וצדקת, כיצד העיזה לכחש במה שאמר ה' לנביא? ומדוע לא האמינה לדברי מלאכי א-להים? ומסביר שהמלאכים שבאו אל אברהם נראו כאנשים, ורק אברהם בחכמתו הכיר בהם שהם מלאכים, וכאשר המלאך בשר אותו "שוב אשוב אליך ולשרה בן", שרה שומעת אך אינה יודעת שמדובר במלאכי עליון, כפי שקרה עם אשת מנוח (שופטים יג' ו). ויתכן גם שהיא לא ראתה אותם כלל.

"**וַה' אָמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם**" (בראשית יח' יז)

מבאר ה"**אור החיים**" הקדוש שהטעם שהוצרך הקב"ה להודיע לאברהם את אשר בכוונתו לעשות בסדום, הוא משום שאברהם הציל אנשי סדום בחרבו ובקשתו עם לוט כאמור בפרשה הקודמת, ולכן הדבר נוגע אליו לדעת מה הקב"ה מתכוון לעשות להם, ולא יהיה הדבר מכוסה ממנו לשון כיסוי, כי בדעתו של אברהם שהעם שהוא הציל עודנו יושב לבטח, ואיך הקב"ה יכול לאבדם מבלי ידיעתו, לזה אמר ה' "המכסה אני"?

"**אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם**" (בראשית יח' כד)

מדייק רבינו **החיד"א ב"פני דוד"** שבתחילה אומר אברהם "אולי יש" ואחר כך שינה את דבריו ואמר "אולי ימצאון שם ארבעים", מדוע השינוי בלשון? ומתרץ בשם אביו שפירש משם הרב החסיד יעקב מולכו שמה שאברהם אומר בתחילה "אולי יש חמשים צדיקים" ואחר כך אמר "אולי ימצאון", וגם מה שפירש רש"י על הפסוק: "ארדה נא ואראה - ארדה נא לסוף מעשיהם", והכוונה היא שמצאנו רשעים שניצלו בגלל הידיעה שעתיד לצאת מהם זרע מעולה, וכמו שכתבו חז"ל על פסוק "קץ כל בשר בא לפני", כלומר כבר ראיתי את כל הדורות העתידים לצאת מהם ולא מצאתי אחד טוב בהם, לכן אמר הקב"ה: "ארדה נא" לסוף מעשיהם אולי יש תקווה שיצא אחד מהם טוב. וכעת מובן מה ששינה אברהם, שבתחילה התפלל שאם ימצא בפועל כעת חמשים צדיקים שיצילו את כל העיר בזכותם, וזה מה שאמר "אולי יש חמשים צדיקים". והקב"ה משיב לאברהם: "אם אמצא בסדום חמשים צדיקים", כלומר לא רק שאם יש חמשים כעת בפועל שאציל את כל העיר, אלא אפילו אם אין עתה חמשים צדיקים, אבל בעתיד עתידים לצאת מהם ומתולדותיהם צדיקים, שאציל את העיר כעת בזכות התולדות.

נא לשמור על קדושת הגיליון

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרח"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

יעל שלום בת גורג'יה ז"ל נלב"ע יג' תשרי תשפ"ז אליס (עליזה) מורלי בת לאה ז"ל נלב"ע כב' שבט תשפ"ו

פרלה לוטאט בת סימונה ז"ל נלב"ע כב' חשון תש"פ

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	יצחק בנימין בר שורין ז"ל	חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה	נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג	נלב"ע יא' ניסן תשס"ז
	תנצב"ה	

העלון ניתן להורדה באתרים הבאים: https://gilyonot.jewishoffice.co.il/ alonolam.com

נא לשמור על קדושת הגליון

אין לעיין בשעת התפילה

"**וירא אליו ה' באלוני ממרא**" (בראשית יח' א)

מבאר ה"**נעם אלימלך**" שהקב"ה ברא את העולם מתוך כוונה להטיב עם ברואיו ומשום כך הוא צמצם את עצמו בתוך האותיות של התורה, שבהם ברא העולם. וכאשר הצדיק העוסק בתורה לשמה בקדושה, הוא ממשיך את הבורא בתוך האותיות של התורה כמו בשעת הבריאה. וזוהי הכוונה "וירא אליו ה' באלוני ממרא", "ממרא" הוא מלשון אמירה, ו"אילן" מרמז על התורה והמצות הם ענפים, רוצה הכתוב לומר שעל ידי האמרות הטהורות כאשר עסק בתורה המשיך הצדיק את הבורא אל תוך האותיות. וזהו "באלוני ממרא", כלומר באילן של אמירותיו, נראה ה' אליו. רוצה הכתוב להודיע לנו שאברהם זכה לכך שה' נראה אליו בזכות העסק בתורה. וזאת מחמת ההכנעה הגדולה שהיתה באברהם, שנאמר: "והוא יושב פתח האוהל", דהיינו אף על פי שהיה צדיק גדול, הוא החזיק את עצמו בהכנעה גדולה כאחד שעדיין יושב בפתח ובהתחלה של הקדושה. כי "אהל" מרמז על הקדושה. "כחום היום", רוצה לומר שיש בני אדם שנראים שהם מוכנעים אבל אין תוכו כברו, ואמר הכתוב שאברהם היה מוכנע גדול באמת בלב שלם ממש וברור כשמש בעיניו שאינו אלא מתחיל בעבודתו יתברך וזהו כחום היום.

"**ויקחו נא מעט מים ורחצו רגליכם**" (בראשית יח' ד)

"יוקח נא, על ידי שליח, והקב"ה שלם לבניו על ידי שליח, שנאמר 'וירם משה את ידו ויך את הסלע'" (רש"י)

נשאלת השאלה, מדוע הקפיד הקב"ה עם אברהם אבינו על כך שלא הביא את המים בעצמו? הרי מה שהוא שלח את ישמעאל להביא את המים היה כדי לחנך אותו במצות הכנסת אורחים, כמו שמבואר ברש"י על הפסוק "ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער" (בראשית יח' ז), "זה ישמעאל, לחנכו במצוות".

מתרץ **רבי משה פיינשטיין** שאם היה זה מצד חנוך, הדרך הטובה ביותר לחנך את הילד היא על ידי הדוגמה האישית, ראוי יותר היה שהילד יראה את אביו עצמו עוסק במצוה, ולא רק שישמע ממנו ציווי והוראה לעשות. לכן, אם היה אברהם מביא את המים בעצמו היה זה החינוך הטוב ביותר לישמעאל.

"**כי על כן עברתם על עבדכם**" (בראשית יח' ד)

לכאורה, אומר **רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ב"קדושת לוי"**, אין זה דרך ארץ שבעל הבית יאמר לאורח: "אני יודע שבאת אלי להתארח כדי לאכול אצלי" אזי כיצד אומר אברהם למלאכים "כי על כן עברתם על עבדכם"?

ומבאר שהמלאכים מקבלים את השפע שלהם מהמצוות שבני ישראל מקיימים, וכעת שהקב"ה הוציא חמה מנרתיקה (ב"מ פו:), ואברהם אבינו לא יכול היה לקיים את מצות הכנסת האורחים, נמנע השפע מהמלאכים עליונים. על זה אמר להם "על כן עברתם על עבדכם", כדי שאוכל לקיים את מצות הכנסת האורחים. ותקבלו מהם את השפע.

"**שבו לכם פה עם החמור**" (בראשית כב' ה)

אמרו חז"ל "שבו לכם פה עם החמור - עם הדומה לחמור" אומר ה"**כלי יקר**" שחייב לומר כך, כי אחרת היה על הכתוב לומר "ישב החמור עמכם" ומדוע עשה אותם טפילה ביחס לחמור?

כי החמור פועל על פי הטבע ואילו הם חוטאים מתוך רצון, על כן עשה אותם טפלה אל החמור.

"**ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעולה... א-להים יראה לו השה לעולה בני**" (בראשית כב' ז)

"א-להים יראה לו השה, ואם לאו? לעולה בני" (מדרש)

שואל **רבי העשיל ב"חנוכת התורה"** מדוע המתין יצחק בשאלתו רק לאחר שאברהם אביו הניח עליו את העצים? מתרץ על פי המובא במסכת פסחים (דף סו) שפעם אחת חל ערב פסח להיות בשבת ושאלו בני בתירא את הלל מה הדין אם האדם שכח ולא הביא את הסכין מערב שבת? אמר להם הלכה זו שמעתי ושכחתי, אלא הנח להם לישראל אם אין נביאים הם בני נביאים הם. למחרת מי שפסחו טלה תוחבו (לסכין) בצמרו, מי שפסחו גדי תוחבו בין קרניו. ושאלו על כך בגמרא מדוע עשו זאת הלוא זה אסור משום שהוא משתמש בקדשים? ומתרצים שרק לאחר שנכנסו הטלאים לעזרה היו מקדישים אותם לקרבן פסח כך שבדרך לעזרה עדיין היו הכבשים חולין ואין כאן "משתמש בקדשים", לפי זה ניתן להבין את השאלה ששאל יצחק. שהרי כתוב: "ויקח אברהם את עצי העולה וישם על יצחק בנו". לכן שאל יצחק "איה השה לעולה". כי עד עכשיו סבור היה יצחק שהוא בעצמו יהיה העולה. אך כעת כשרואה שאברהם הניח עליו את העצים, והרי עבודה אסור בקדשים, אם כן מוכח שלא יצחק הוא העולה לכן שאל את אביו "הנה האש והעצים" כלומר כיון שמונחים עלי העצים אם כן איה השה לעולה? ושפיר השיב לו אברהם "א-לקים יראה לו השה" ואם לאו? "לעולה בני" אבל עד עכשיו עדיין לא הקדשתי אותך ומותר לעבוד בך.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם:

פורטונה בת סימונה, פרלה בת שמחה, שולה בת גורג'יה, ספיר בת זהבה, עמית בת עליזה, עוז בן דבורה רחל, שמחה בת מרצדס, רות בת שמחה, רותם בת לוסי, גיא אורי בן רונית, משה בן רבי, יואל בן אלין.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

מדרשת "ויזרע יצחק" מרכז לתורה ושירה, בית כנסת "משכן שלמה" נווה גן פ"ת

"דף יומי" ימים א'-ה' אחרי ערבית	**גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר)**
לימוד טעמי המקרא יום ד' 18:30-19:15	**גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"**
לימוד סידור תפילה יום ד' 19:15-20:00	**לבירור פרטים ולהשאלה: בן חמו יוסף 052-3268315, 050-6292492**

הזכויות אינן שמורות. הפצה, לזיכוי הרבים, מותרת בכל דרך. "ואהבת לרעך כמוך" – סיימת לקרא, נא העבר להברך.